

vereniging

ORDE DER VERDRAAGZAMEN

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag

Uitsl. voor verslagen en abonn.: DOVENETELWEG 57^a 2555 TD Den Haag t. 68 45 41

Secretariaat: TALINGLAAN 21 2566 VN Den Haag t. 63 41 01

WEEKBLAD

25e jaargang nr.1

nadruk verboden

22 augustus 1980

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Aan het begin van elke bijeenkomst - dus ook deze - moeten wij U er op wijzen dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Dit in geval u dit zelf niet zoudt bemerken.

Ons onderwerp voor dezen avond is er een dat, gezien het programma, door uzelf moet worden gesteld. Ik zou dus gaarne vernemen welke keuze U hebt gemaakt.

x Het bouwbeleid in Nederland, projectontwikkelaars en krakers.

- Goed. Maar ik wil de titel wel bekorten:

W O N I N G B O U W B E L E I D

=====

In Nederland hebben wij te maken met een maatschappijvorm die in wezen op het winstprincipe is gebaseerd. Een punt dat men zeker niet uit het oog mag verliezen wanneer men zich bezig gaat houden met zaken als de woningbouw.

Want iemand die een woning bouwt zonder daarin zelf te willen wonen wenst aan deze daad te verdienen. Dientengevolge zal hij steeds dingen bouwen die de groots mogelijke winsten af kunnen werpen en dit betekent dat hij niet ook geneigd is veel te bouwen voor degenen, die zijn product volgens zijn opvattingen niet of niet voldoende zou kunnen betalen.

Daar de arbeidsmarkt in een langzame maar onweerstaanbaar opdringende flauwte dreigt te verzinken is het erg belangrijk, dat je nog zo snel mogelijk als bouwer een stukje meesnoept van de laatste winst en subsidie-mogelijkheden.

De regering denkt hier wel wat anders over, maar dan zegt men eenvoudig dat men wel bereid is goedkopere woningen voor verhuur te bouwen, maar dat die toch nog betrekkelijk duur zullen worden en dat een dergelijke daad voor de gemeenschap alleen aanvaardbaar is, wanneer men daarbij bovendien duchtig gesubsidieerd wordt.

Maar, zo herhaalt men, zelfs dan zijn de te berekenen huurprijzen, dat dient men wel te begrijpen, gezien de gestegen arbeids en materiaalskosten nog hoog.

Maar daardoor ontstaat er een situatie, die bij steeds meer mensen onvrede zal wekken. Want wat gebeurt er? Er is naar al die dure woningen maar een beperkte vraag en zeker de te dure koopwoningen zijn bij de huidige conjunctuur niet gemakkelijk aan de man te brengen.

De bouwers beseffen dit wel degelijk en zien hun mogelijkheden tot verhuur tegen voor hen lonende prijzen bovendien vaak door voorschriften gefrustreerd. Dies zoeken zij hun heil in het bouwen van zaken die men als bedrijfsruimten pleegt aan te duiden. Kantoren, winkels e.d. leveren meer winstmogelijkheden op en ook het bouwen van openbare voorzieningen betekent nog steeds een lonende bezigheid. Men ontwerpt projecten, waarin deze laatste zaken in ruime mate voorkomen en beperkt de woningbouw daarbij zover dit mogelijk is.

Maar in winkels en dergelijke kun je niet wonen. Je werkt mogelijk op een kantoor, maar je hebt toch op zijn minst ook een slaapkamer nodig. En juist die laatste is steeds moeilijker tegen een betaalbare prijs of huur te krijgen.

Ongeacht het beleid van de regering en andere instanties, die nog wel bereid zijn gelden van de gemeenschap aan de bouwers te geven om zo tot nog enigszins betaalbare woningen te komen moeten wij konstateren dat de woningbouw steeds verder achterblijft bij het wenselijke en het noodzakelijke zelfs.

Nogmaals zij er hier op gewezen, dat vanuit het standpunt van een ondernemer een dergelijke ontwikkeling en een dergelijk standpunt alleen maar logisch is. En zeker de grotere ondernemer, die veel materiaal voor de bouw bezit, grote kantoren in stand moet houden en veel personeel dient aan te houden kan moeilijk anders doen dan die projecten ontwikkelen waarvoor hij nog net toestemming kan krijgen en waarop hij uiteindelijk meent een voldoende grote winst te kunnen maken.

In een gemeenschap waarin de winst nu eenmaal tot een hoogheilig goed is verheven en bezit het maatschappelijke heiligdom heet te vormen kun je niet van iemand verwachten dat hij voor niets zal werken. En wat dat betreft doet de ondernemer niets anders dan alle anderen.

Want de zucht naar steeds meer geld - loon of winst - is zeker niet vreemd aan andere mensen, die geen ondernemers zijn en geen risico's behoeven te nemen. Arbeiders vragen vaak veel meer dan zij bij een handhaving van de geldende prijzen ooit waard kunnen zijn. Voetballers vragen salarissen die mogelijk door het lijfelijk risico dat zij lopen nog een beetje te rechtvaardigen zijn maar zeker niet door hun spelprestaties. Specialisten eisen meer dan de meeste mensen zelf voor hun diensten zouden kunnen betalen. Kortom, overal vraagt men in feite steeds meer dan redelijk is en dan men in feite de ander waard is.

Iedereen wil steeds meer hebben en verwerven. Waarom zou een bouwondernemer een uitzondering vormen? Waarom zouden juist deze ondernemers, de arbeiders in de bouw, de leveranciers van bouwmaterialen een uitzondering moeten vormen op deze trend? Zelfs de gemeenten spelen het zelfde spel en vragen hoge, vaak te hoge, prijzen voor de grond die zij verkopen of beschikbaar stellen om zo winst te kunnen maken op de investeringen die men voor de infrastructuur moet doen.

Vandaar dat ik niet *à priori* de bouwers en projectontwikkelaars wil veroordelen. Ik zie hun optreden eerder als een uitvloeisel van een meer algemeen heersende mentaliteit en daarnaast ook als een onvermijdelijk uitvloeisel van de door velen zo heftig verdedigde maatschappelijke structuur.

Om de aard van het probleem te erkennen dient men echter ook nog te zien naar de ontwikkelingen zoals die zich in Nederland na de tweede wereldoorlog hebben afgespeeld:

Er kwam, mede dank zij het aardgas, na een periode van grote schaarste en soberheid steeds meer maatschappelijke luxe. De sociale verzorging werd steeds beter en de mogelijkheid om zelfstandig te bestaan ook zonder eigen bezit of inkomen werd dan ook voor steeds meer en steeds meer jongere mensen mogelijk.

Dat betekent dat jongeren die vroeger tot aan hun huwelijk thuis bij vader en moeder zouden zijn blijven wonen nu graag een eigen flatje of ten minste een eigen kamer willen hebben. En dat tegen een prijs, die zij nog kunnen betalen ook.

Verder blijkt de vraag naar woningen sterk te groeien door een verschijnsel dat men wel de uitdunning van gezinnen noemt. Mensen, die vroeger graag verhuurden en zo in hun woning een redelijk aantal personen onderdak boden doen dit nu niet zo graag meer. Kinderen trekken sneller weg.

De woonruimte die de doorsnee Nederlander voor zich persoonlijk meent te mogen opeisen is, uitgedrukt in meters (vierkant) sinds de tweede wereldoorlog meer dan verviervoudigd. Wat er op neerkomt dat heel wat woongelegenheden die eens binnen de bestaande panden gevonden kon worden in feite verloren is gegaan.

Gezien de behoefte zou hier nieuwbouw tegenover moeten staan, maar in vele gevallen rijst de vraag, waar en hoe dit mogelijk kan worden gemaakt. En vooral is en blijft het een grote vraag, hoe men die aanvullende woongelegenheden tegen een aanvaardbare en met de huur van oude panden vergelijkbare prijs zou kunnen produceren, zelfs indien men winst geheel buiten beschouwing zou laten.

Misschien zou het beter zijn geweest, wanneer de nieuwbouw geheel in handen van de staat of de gemeenten zelf zou zijn gebleven. Ook dan zou men natuurlijk met onnodige traagheid en ambtelijke dwaasheden te maken hebben gekregen. Maar dergelijke zaken zien wij ook nu het particulier initiatief op de voorgrond wordt geschoven in bestemmingsplannen en stedenbouwkundige visies steeds weer te over. Aan de andere kant zou in dergelijke gevallen wel een groter aantal openbare gebouwen zijn verrezen dan nu reeds het geval is, maar aan de andere kant zou de woningbouw toch in grotere mate zijn afgestemd op de mogelijkheden, wensen en behoeften van de bestaande bevolking.

Dit laatste is nu in de praktijk niet meer het geval. Zelfs in volksbuurten ziet men blokken woningen verrijzen, die alleen betaald kunnen worden door de meer gegoeden. Er zijn uitzonderingen, waarbij men binnen de mogelijkheden inderdaad met de bewoners van een bepaalde buurt en hun mogelijkheden rekening heeft gehouden, maar het aantal projecten waarbij dit een rol speelt is in verhouding tot al het nieuw gebouwde toch maar gering.

Als gevolg zien wij een algemene onrust ontstaan, die vooral een grote omvang aanneemt onder de mensen, die menen recht te hebben op een eigen en betaalbare woning plus een toenemende wrevel bij degenen, die geen woongelegenheden krijgen ofschoon zij menen, voor zich wel degelijk een zelfstandige woning te mogen eisen. Want wie dergelijke denkbeelden koestert zal luxe bouw en leegstand niet aanvaardbaar achten, of zijn eisen op zich nu gerechtvaardigd zijn dan wel niet.

Toen deze onrust kenbaar begon te worden besloot men er iets aan te doen en bouwde een ambtelijk apparaat op dat de beschikbare woonruimte middels regelingen en een vergoedingstelsel zo rechtvaardig mogelijk diende te verdelen.

Dit echter maakt het bouwen van goedkopere woningen minder aantrekkelijk, terwijl deze rechtvaardigheid een ambtelijke is, die niet door een ieder als juist en werkelijk rechtvaardig beleefd zal worden. En ofschoon een ambtenaar wel degelijk menselijke gevoelens heeft zal hij in vele

gevallen een soort blindheid en doofheid voor de problemen van zijn mede-
mensen moeten ontwikkelen wil hij zich in een dergelijk beroep kunnen
handhaven. Want hij zit vast aan voorschriften en kan daarmee niet
altijd maar weer de hand lichten wanneer hij menselijke noden erkent.

Het resultaat is dat zeer veel mensen die wel degelijk en dringend
behoefte hebben aan een eigen behoorlijke woonruimte deze niet kunnen
krijgen, al is het alleen maar omdat er zoveel wachtenden voor hen zijn.
Wachtenden, wier noden men niet kent en die men dan ook niet als even
belangrijk en dringend als eigen geval beschouwt.

Men wordt geplaagd door gevoelens van onmacht en komt tot de konklusie
dat de huidige toestand niet meer te tolereren is en men dus maar zelf
in moet gaan grijpen.

Dat dit ingrijpen een dergelijke vaart gelopen zou hebben wanneer men
huurwoningen steeds weer zo snel mogelijk zou hebben verhuurd geloof ik
niet. Maar wat gebeurt er?

Door de grote vraag en het tekort aan mogelijkheden rijzen de
prijzen van woningen de pan uit. Een pandje, wat je mogelijk in 1948
voor rond f 20.000 kon kopen blijkt rond 1960 opeens voor meer dan een
ton aan de man gebracht te kunnen worden, wanneer je het maar leeg op-
levert. Een winst mogelijkheid die ook voor kleinere huiseigenaars
verleidelijk is, zeker wanneer men bedenkt dat de huren lange tijd kunst-
matig laag werden gehouden zodat het rendement van een verhuurde woning
in geen enkel verband meer leek te staan met de leegstand verkoop waarde.

Wanneer je dus je bezit met een redelijke winst kunt verkopen ben
je wel gek om nog langer de ellende te aanvaarden van het innen van huren
en het geven van het onderhoud dat de mensen nodig hebben. Zeker wanneer
hetgeen zij aan onderhoud vergen meer zou kosten dan de jaarhuur, die
het pand op mag brengen.

Steeds meer mensen die huurwoningen bezitten stoten hun bezittingen
af. Degenen die hun bezit nog aanhouden - vooral grotere verhuurders
en institutionele beleggers - zijn niet meer geneigd aan het onderhoud
de nodige gelden te besteden, daar zij anders geen inkomen meer uit hun
bezit zouden hebben. De voortdurend stijgende lonen en prijzen maken het
goed onderhouden van een pand steeds kostbaarder.

Het rendement van verhuurde woningen wordt steeds minder, de waarde
bij lege oplevering neemt toe. De speculatiemarkt grijpt toe. Wanneer
je een huis hebt dat leeg is of komt is het opeens 3 maal zoveel waard
en je bent van een hoop ellende af. Wie wil dan nog huisjes melken, nietwaar.
En de prijzen die je kunt krijgen staan in geen enkele verhouding meer
tot de werkelijke waarde van een pand.

In de praktijk betekent dit, dat het beter is een huis een aantal
maanden, desnoods een jaar, leeg te laten staan en de gederfde huur
maar te vergeten. Want dan kun je de beste prijs krijgen in een markt
waar de kopers staan te dringen.

Aan de andere kant kun je natuurlijk de zaak niet eeuwig leeg laten
staan en ben je blij, wanneer iemand een prijs biedt, die je redelijk
acht. Waarop de koper op zijn beurt de prijs aanmerkelijk hoger stelt
en wel over voldoende kapitaal beschikt om te wachten tot iemand de ge-
vraagde prijs wil betalen.

Mensen met enige middelen maken hiervan zelfs een beroep en zo zien
wij de vreemdste dingen gebeuren. Om een voorbeeld te geven: een huis had
bewoond een oorspronkelijke koopwaarde van f 40.000. De eigenaar trekt uit
en verkoopt het onmiddellijk voor zeg f 60.000. De koper is iemand,
die er eerst zelf wilde gaan wonen. Maar na enige tijd valt de buurt
tegen of treden andere omstandigheden op. Hij verkoopt het aan een speculant
voor f 85.000. Deze splitst de woning en biedt vervolgens een riante
parterre en een riante bovenwoning aan voor f 140.000 en f 126.000.

Binnen een jaar is de prijs van het pand opgelopen van f 40.000 tot f 266.00. En denk niet, dat dit maar een willekeurig voorbeeld is. Ook in uw eigen gemeente kunt u vele voorbeelden van deze en zelfs nog grotere waardestijgingen aantreffen. In andere gevallen worden bewoonde woningen overgenomen door projectontwikkelaars, die de bewoners in feite verdrijven om zo de mogelijkheid te vinden, zeer dure en zeer luxe woningen te bouwen. Ook hiervan zijn voorbeelden te vinden in uw eigen stad, waarbij in vele gevallen woonruimte plaats moest maken voor bedrijfsruimte.

Dit alles brengt ons mogelijk nog niet dichterbij de krakers, maar maakt de onrust waaruit zij ontstaan begrijpelijk. Een onrust die vooral sterk op de voorgrond komt bij degenen, die zich toch al de minderen gevoelen in de maatschappij.

Stel dat verder steeds meer mensen, ook jongeren, werkeloos zijn. Een jongere komt niet aan de slag en wenst voor zich vrij te zijn. Hij of zij wenst een ruimte, waarin men zichzelf zal kunnen zijn. Maar hoe royaal de sociale dienst ook is, een kamer huren voor meer dan f 500.- p/m. is hen niet mogelijk.

De enige andere mogelijkheid is thuis blijven, waar vader en moeder je steeds maar op je lip zitten of leven onder het mogelijk wel goed in de gemeente maar toch vaak hinderlijke regime van een hospes, die zich je weldoener acht omdat hij "maar" f 200.- vraagt voor een klein kamertje en dus voor zich het recht opeist, uit te maken, wat je in zijn huis wel en niet zult mogen doen.

Maar er staan huizen leeg, en wanneer je er eenmaal in bent en er een bed, tafel en stoel in zet, is het opeens een bewoond pand geworden. En dit kan niet zo zonder meer ontruimd worden, want binnendringen wordt nu opeens huisvredebreuk.

Er zit een gaatje in de wet, waarvan steeds meer en steeds meer ook in samenwerking gebruik wordt gemaakt. Vooral in het begin moet worden gesteld dat vaak zeer goede resultaten worden behaald. Gezinnen, die geen onderkomen hadden worden op die manier onderdak gebracht.

Maar op de duur vergeet men, dat het hier gaat om het bezit van anderen. Kraken, zo roept men uit, is een recht, een soort sociale plicht. En dat is natuurlijk onzin.

Kraken is geen recht. Het is een noodhandeling, volbracht door mensen die op geen andere wijze een mogelijkheid zien om een redelijk onderdak te verkrijgen. Maar het is en blijft een ingreep die tegen de wet in gaat en is en blijft een aantasting van eigendom en rechten van de huiseigenaar. En eigendomsrecht bestaat in uw land nog steeds en is nog steeds de basis van de samenleving, ook al hebben instanties dit recht in vele gevallen danig aangetast.

In het volk ontstaat een splitsing: er komen groepen die fervent pro of anti kraken zijn. De voorstanders vindt men vooral onder de jongeren en dan nog vooral onder degenen, die zeer rood of zelfs zwart georiënteerd zijn.

Zij zijn actief en voor velen onder hen is het kraken zo langzaam aan een bedrijf geworden. Er zijn jonge lieden en zich progressief noemende mensen van middelbare leeftijd, die je beroepskraker zoudt kunnen noemen: Zij kraken leegstaande panden niet meer uit nood, maar ten bate van anderen.

Ongemerkt zij hierbij, dat zij zeker niet altijd ongelijk hebben. Zij bereiken vaak iets voor anderen en vanuit het standpunt van mensen die het eigendomsrecht - vooral van anderen - niet hoog-heilig achten is hun wijze van optreden dan ook te tolereren.

Maar met hun optreden doen zij de mensen die bezit hebben financieel pijn en bovendien doorkruisen zij met hun werkwijze vaak de voornemens

van ambtelijke instanties - wier molens wel langzaam, maar vastberaden plegen te malen.

Eigenaars die hun winst bedreigd zien slaan toe middels gerechtelijke procedures en als het niet anders kan middels knokploegen. Amtelijke instanties grijpen eveneens naar de wet om hun prestige te kunnen handhaven. De krakers worden anoniem, een soort verzetsbeweging.

Nu moet ook de staat een houding bepalen, want het probleem is al lang geen zuiver plaatselijke aangelegenheid meer. De zaak wordt moeilijk. Want de krakers zijn gemeenlijk de jongere kiezers en vinden bij hun leeftijdsgenoten sympathie. Zij oefenen pressie uit en laten steeds duidelijker zien, wie en wat zij zijn. Particuliere knokploegen worden teruggeslagen, een deurwaardersexploot wordt beschouwd als een kinderachtigheid, waar je beter maar niet op kunt letten.

Het gezag, het prestige, de macht van de staat en de instanties komt meer en meer in het geding. Iets wat men niet in dank afneemt natuurlijk. Aan de andere kant wil men zoveel mogelijk opstand voorkomen.

De instanties besluiten tot een soort kompromis: men laat de krakers in de gekraakte panden zitten tot dat de eigenaar een gerechtelijk bevel tot uitzetting van een rechter heeft weten te verkrijgen.

Maar daar dit wettelijk mogelijk en onvermijdelijk is, zit men aan de wet vast op het ogenblik dat een dergelijke beslissing voorligt. Of men wil of niet, dan moet men wel ingrijpen.

In vele plaatsen begint de politie met ontruimingprocedures waarmede zij alles behalve gelukkig en in feite het vaak zelfs niet eens is. Maar de wet is nu eenmaal de wet en als politiemans moet je je plicht doen.

Hierdoor zien de krakers op hun beurt hun wijze van leven en werken aangetast, hun vermeende rechten geminacht. Zij komen steeds meer in verzet en gaan zich verdedigen. Er ontstaan rellen.

Nu is een rel op zijn tijd zo gek nog niet. Er zijn in uw land zoveel rellen geweest die minder belangrijke zaken als oorzaak hadden. Maar er is geen respect voor de tegenstander. En dat maakt de zaak gevaarlijk.

De politiemans die een ontruiming met alle middelen moet doorzetten is uiteindelijk iemand die handelt op bevel. Hij heeft nu eenmaal heilig beloofd dat hij de wet zal handhaven. Hij kan niet zeggen: dit lust ik niet, neem voor mij maar een ander, zeker niet wanneer hij zijn baan wil houden.

Hij komt dus terughoudend en onwillig in het geweer. Dan krijgt hij een steen tegen zijn kop. Een loden pijp tegen zijn schenen. Een collega wordt afgetuigd.

En dan ziet hij de zaak opeens anders. Hij ziet dat zijn poging om voor iedereen het beste te doen beantwoord wordt met een geweld, dat bovendien een absolute misachting van zijn gezag betekent. En hij is op gezag gesteld, anders zou hij geen politiemans geworden zijn.

Hij ziet, dat collegas van hem door die rotjongens en die ismertmeiden gewond raken. En wanneer je zo iets ziet wil je graag ook iets terug doen, zelfs al mag dat misschien niet. De politie doet iets terug.

In het begin is dat nog niet zo erg. Maar de zaak escaleert, want de krakers vergeven een pak slaag ook niet zonder meer. De zaak, het krakersprobleem, staat op de roltrap.

Aan de ene kant komen de barricaden, de noodroepen, zelfs in de hoofdstad een keizerlijke zender. Al wat rellen mint - en niet alleen krakers of anarchistisch denkenden - rukt aan om een te ontruimen pand te verdedigen.

Het gaat al lang niet meer om het kraken alleen en wat meer is: het respect voor het eigendom van anderen, dat in het begin nog wel degelijk bestond, ebt weg.

Daarvoor in de plaats ontstaat een verharding van het denken. De krakers zijn zo volledig overtuigd van hun gelijk dat zij niet eens meer kunnen luisteren naar redelijke argumenten. De overheden kunnen niet anders doen dan optreden: zij kunnen hun gezag niet verder laten aantasten omdat er dan can het gezag en dus de orde geheel niets meer over blijft op de duur volgens hun denken.

Agenten voelen zich meer en meer betrokken bij de geschillen nu zij beseffen, dat er ook aan hun zijde slachtoffers vallen. Er komen speciale eenheden en zelfs delen van het leger - de marechausse o.m. - worden speciaal getraind om in dergelijke gevallen met alle middelen het gezag te handhaven.

Het is zonder meer duidelijk, dat de onvrede t.a.v. het gezag bij de betrokkenen aan beide zijden steeds groter wordt. Nu is het uitschelden van agenten en zelfs burgemeesters altijd wel voorgekomen. Maar het wordt erger, wanneer mensen elkander als werkelijke vijanden gaan zien en vergeet dat mensen mensen zijn. Iets, wat wederkerig meer en meer voorkomt.

Het heeft weinig zin hier te spreken over het voor en tegen van b.v. een anarchistische maatschappij. Deze laatste is wel een ideale maatschappij maar zal dit alleen kunnen zijn zolang zij berust op een vrijwillige samenwerking van de betrokkenen.

Maar zo iets kan nooit afgedwongen worden. Een anarchie die afgedwongen wordt betekent een chaos, waarin alles ondergaat aan geweld en uiteindelijk een wel zeer rechtste vorm van ordening het uiteindelijke resultaat zal kunnen zijn.

Maar hoe het ook zij: men zit hier met zijn krakers lelijk in zijn maag en dat is voor een land dat toch al overvoerd is met frites een lelijke zaak. Wat meer is, een kleine kroning kan zelfs niet meer in dit land plaats vinden zonder dat er een kleine veldslag woedt.

Nu zijn veldslagen en rellen natuurlijk op een bepaalde wijze wel aantrekkelijk. De media storten zich op het verschijnsel. Wanneer er maar ergens gevochten kan worden zijn alle media, radio, t.v. en alle vormen van schrijvende pers in ruime mate aanwezig en vertegenwoordigd terwijl aan alle kanten kamara's knapperen tot het lijkt of er een heel leger wandluizen op weg is.

En dat is mooi, fijn. Zie je, daar staan wij. Zeker, wij doen of wij niet herkend willen worden en doen een doek voor ons gezicht. Want dat hebben wij toch geleerd van de terroristen, nietwaar? O, het is niet de bedoeling om echt terrorist te zijn met alle gevaren van dien, het is alleen maar de bedoeling jezelf eens lekker uit te leven.

Het gevolg is, datrellenschoppen zo langzaamaan een soort pseudo-religie aan het worden is voor jongeren die een eigen plaats in de maatschappij niet of nog niet konden vinden.

Tja, wat dan te doen? het is maar moeilijk. Je kunt natuurlijk gaan bouwen voor de mensen. Maar wanneer je dat zonder meer doet, waar blijft dan je winst? Je kunt als gemeente zelf verantwoordelijkheid gaan nemen voor een dergelijke volksbouw. Maar de gemeenten zijn al zo overbelast en bovendien houdt het rijk ze zo kort.

Het rijk zelf? Ach, dat heeft een titel die het al lang niet meer waar kan maken. Want het is alles behalve rijk. Het rijk kan op het ogenblik alleen voortbestaan in zijn huidige opzet door steeds meer schulden te maken. En omdat het een rijk is gaat het niet zo snel failliet en zal het ook niet behandeld worden als een burger, die bij een dergelijke wijze van leven al lang onder curatele gesteld zou zijn.

Ik probeer de zaak te bezien zoals zij werkelijk is: Een oplossing in de sfeer van een gemeenschappelijke voorziening en een gemeenschappelijk streven is moeilijk denkbaar.

Misschien zouden de mens zelf voor zich kunnen bouwen. Maar dat is strijdig met de belangen van het bedrijfsleven en komt bovendien in strijd met werkgelegenheid en het ambtenaren apparaat. Dit laatste heeft in een poging alles zo goed mogelijk te regelen zoveel regels opgesteld dat bijna niemand daarin meer de weg weet. Zelfs menige ambtenaar verkeert in die positie.

Het is dus in feite onmogelijk geworden, dat iemand eenvoudig ergens zonder meer een huis neerzet. Er wordt gegoocheld met vergunningen en in elke ingediende bouwtekening wordt wel de een of andere verandering geeist. Want de beambte moet immers ook duidelijk maken, hoebelangrijk zijn taak wel is.

Gelijktijdig zien wij, dat de paar woningbouwprogrammas die bij een snelle bouw mogelijk nog voor redelijke huren zouden kunnen worden volbracht lam worden gelegd daar alles over 35 schijven moet lopen een ieder, van de buurt tot de provincie, zijn inspraak wil hebben.

Het resultaat van dit alles is dan, dat wanneer eenmaal alles rond is het geheel niet meer voor een redelijke prijs gebouwd kan worden en dus niet meer dienen kan voor de doelgroep, maar bewoond zal worden door anderen, die meer inkomen en bezit hebben. Want alles wordt twee maal zo duur als men gepland had. Er is immers een inflatie gaande, ook al bemerkt men daarvan op korte termijn in eigen leven niet zo veel.

Zo bezien zou ik over het probleem van de woningbouw in uw land kunnen zeggen, dat dit alleen opgelost kan worden wanneer de gehele benadering van de volkshuisvesting wordt veranderd.

Wij hebben ook hier tot nu toe te maken met vrij ondernemerschap. Hieronder reken ik ook de gemeenten, woningbouwverenigingen en grote beleggers als pensioenfondsen, verzekeringen e.d.

Want ook dezen willen een rendement hebben voor hun beleggingen, willen met hetgeen zij doen uiteindelijk enige winst maken. Wanneer wij dit alles weg zouden nemen en daarvoor inde plaats de staat tot enig eigenaar van alle huizen zouden maken en de bouwtaak eveneens aan die staat op zouden dragen zouden vele nadelen van de huidige situatie wegvallen.

Daar tegenover staat, dat de staat geen geld heeft en dat er bovendien zoveel ambtelijke bemoeiingen zouden komen dat de zaak mogelijk zelfs in nog mindere mate dan nu van de grond zou kunnen komen.

Men zou allereerst moeten beginnen alle bouwreglementen te wijzigen. Daarna zou men voor alle vergunningen uit moeten gaan van een beperkt en zoveel mogelijk gekomputeriseerd centrum, waar alle bouwplannen en noden worden geregistreerd en tegen elkaar kunnen worden afgewogen.

In dit laatste geval zou ook de vrije ondernemer wel degelijk mee kunnen blijven werken op de bouwmarkt, maar alleen wanneer hij produceert, verkoopt en verhuurt volgens de regels, die de staat middels dit centrum geeft.

Blijkt halverwege een project, dat de ondernemer niet van plan is het gestelde in zijn geheel op te volgen, zo vervallen al zijn rechten op het tot stand gekomene en volvoert de staat zelf het project volgens de gegeven regels.

Mogelijk lijkt het u vreemd, een gemeente of staat alle beslissingsrecht te geven over woonruimte en de bouw daarvan. Maar wie in vele gemeenten een onderzoek doet zal tot de konklusie komen, dat in alle grotere bevolkingscentra het gemeentelijk woningbezit voortdurend groeit.

De gemeenten hebben al zeer veel woningen en beschikken veelal ook over grote arealen die zij bouwrijp maken. Waarom zou men dit niet verder uitbreiden? Trouwens, een gemeente zal, wanneer zij voor zich bouwt, minder geneigd zijn een hoge grondprijs te eisen of een grote pacht omdat het dan toch uit de ene zak in de andere gaat en alleen maar ongemak veroorzaakt. De zaak ligt natuurlijk anders, wanneer men winst kan maken

door prijzen te rekenen aan iemand, die een villa of luxe flats wil bouwen. Wat in feite er op neerkomt, dat de haalbaarheid van een redelijke huurprijs groter zou worden wanneer de gemeenten of de staat zelf als bouwheer op zouden treden.

Mogelijk is het u bekend, dat projectontwikkelaars in bepaalde gevallen eveneens maar een nominale erfpacht betalen of zeer goedkoop grond in eigendom kunnen verwerven omdat de gemeente in kwestie hun project nodig meent te hebben.

Er is nog iets anders. Ik zie niet in waarom het geleidelijk niet mogelijk zou zijn de in beslaggenomen woonruimte aan te passen aan de werkelijke ruimtebehoefte van de mens - dwingend.

Dit lijkt mij gunstig en haalbaar. Men zou onmiddellijk al kunnen beschikken over rond 300.000 wooneenheden voor één persoon door ruimte te vorderen in die huizen die nu bewoond worden door mensen, die voor zich te veel ruimte in beslag nemen en bovendien die ruimte veelal niet eens optimaal gebruiken.

Niet gehuwde jeugdigen zouden op deze wijze de beschikking kunnen krijgen over bomvrije kamers - ik neem aan, dat die uitdrukking nog gangbaar is - en niet meer de mogelijkheid krijgen om zich b.v. een flatje met meer dan de noodzakelijke ruimte te huren.

Elk krijgt een redelijke kamer toegewezen en meer niet. Meer is op jeugdige leeftijd niet werkelijk noodzakelijk. Wil men met meerderen een woongemeenschap of kommune vormen, best. Maar dan alleen met een totaal aan ruimte dat overeenkomt met niet meer dan 20 m². per persoon.

Wil men nog verder de zaak snel in het reine trekken, dan dient men eens na te gaan hoeveel van het zog. oude woonbestaand met betrekkelijk geringe kosten - die niet hoger zijn dan die van nieuwbouw - weer in goede staat kan worden gebracht en hernieuwd kan worden ingedeeld.

Dit laatste is belangrijk, daar hierdoor een verdere spreiding van de nu reeds bestaande woongelegenheden mogelijk is. Datgene, wat nu in zo ruimte mate pleegt te gebeuren: het kaalslaan van gebieden om daarna te hoge en te dure kantoorgebouwen daar neer te zetten, zou moeten worden tegengegaan door b.v. de regel te stellen, dat voor elke m² kantoorruimte ook een zelfde oppervlak aan huurwoonruimte gebouwd dient te worden met een huurprijs, die een bepaalde som per jaar niet te boven zal gaan.

Een ander punt waarover ik persoonlijk val is de wijze waarop men is gaan eisen dat overal ook voldoende parkeergelegenheid aanwezig is. De praktijk wijst uit, dat dergelijke parkeergelegenheden, vooral de overdekte, niet bepaald hard nodig zijn. Men zou per wijk een enkele parkeermogelijkheid moeten scheppen en verder van alle straten binnen een wijk woonerven moeten maken, waar ook niet geparkeerd mag worden.

De woningen kunnen dan goedkoper gebouwd worden en er hoeft niet, zoals vaak in de moderne nieuwbouw een soort huurwang voor parkeergelegenheid aan eventuele huurders te worden opgelegd. Nu komt het voor, dat je een woning niet kunt betrekken wanneer je niet bereid bent ook de parkeergelegenheid te betalen - of je nu een voertuig hebt of niet.

Ten laatste zouden wij ons eens af moeten dragen, of de gemeenschap zoals deze nu functioneert nog wel redelijk functioneert. Ik wil enkele voorbeelden geven:

De kosten van ontruiming en herstel van panden aan de Prins Hendrikkade te Amsterdam is dermate hoog, dat voor dit geld meerdere wooneenheden met matige huurprijs gebouwd zouden kunnen worden.

Wanneer wij nagaan, wat er door vernielingen e.d. verloren gaat en aan kosten gemaakt moet worden en wat de kosten zijn van het misbruik van vele voorzieningen, waarvoor de gemeenschap als geheel garant staat zal bij een beperking hiervan alleen reeds voldoende geld vrijkomen om

een geheel nieuw woningbouw beleid te financieren.

Dit nieuwe woningbouwbeleid zou dan mogelijk het begin kunnen vormen van een andere en nieuwe benadering van een maatschappelijk bestel waarin winst niet meer predominant is en werk niet langer iets is wat je alleen maar doet om zoveel mogelijk te verdienen, maar iets, wat je graag doet.

Mogelijk dat op die wijze een sociaal verantwoorde samenleving zou kunnen worden gebouwd, waarin vele van de nadelen van uw huidige op twee benen hinkende gemeenschap met haar bezitsbasis niet meer bestaan.

Sociale zorg? Zeker, nog altijd. Maar dan geen sociale zorg die neerkomt op het recht voor velen om gratis en zonder meer volgens eigen wensen te leven op de kosten van anderen.

Sociale verantwoordelijkheid? Zeker, maar dan een waarbij b.v. alle medische zorg wordt volbracht door mensen die in staatsdienst zijn en een redelijke vergoeding ontvangen, maar niet door mensen, die snel rijk willen worden om later wanneer zij in ruste zijn hun gewende wijze van leven voort te kunnen zetten.

Een medische zorg, waarin voldoende plaats is voor experts en onderzoekers zonder dat dezen de vergoedingen die zij voor hun diensten eisen voortduren op schroeven omdat de ziekenfondsen uiteindelijk toch wel mee zullen gaan met hun eisen. En dus weer een hogere premie moeten eisen. Ziekenhuizen, die doelmatig zijn ingericht en niet elkaar vliegen proberen af te vangen door weer een specialistische afdeling toe te voegen aan hun toch al te grote bedrijven.

Ik denk ook aan een openbaar vervoer dat goed en frequent is en overal een zodanige voorrang heeft, dat hierdoor alleen reeds de aantrekkelijkheid wegvalt van het privé personenvervoer, zoals dit nu functioneert. Eventueel zou men zelfs elke burger boven een bepaalde leeftijd middels belastingen een som kunnen vragen voor een soort algemeen abonnement.

Op deze wijze zou je veel kunnen bereiken. De weg naar een betere samenleving is lang, maar zij is begaanbaar. En wanneer men weigert om die weg te zijn zal al snel blijken, dat de krakers alleen maar een voorhoede zijn van een steeds grotere massa die steeds onverantwoordelijker en steeds gewelddadiger alles neemt wat zij voor zich goed en juist acht, tot er niemand meer is die daartoe nog de middelen kan verschaffen.

Want het is wel zeker, dat de vele kleine groepen opstandige jongeren en krakers alleen maar de voorboden zijn van een steeds meer rond zich grijpende algemene wrevel en ontevredenheid, waarbij alles wat de moeite waard is om voor te leven teniet wordt gedaan en wat overblijft niets meer waard is; wanneer alles vernietigd is zullen dan mogelijk de verschillende partijen die nu zo zeer tegenover elkaar staan, toch geneigd zijn tot samenwerking en opbouw.

Maar datgene wat dan opgebouwd kan worden zal veel ontberen dat vandaag nog bestaat en voor een menswaardig bestaan van belang is. Want de toekomst zal toch niet meer kunnen zijn en geven dan de gemeenschap ook vandaag reeds als mogelijkheid bezit.

Hebt u commentaar?

x Ik vrees dat de vernielzucht in deze dagen zozeer een lust is geworden dat het er moeilijk zal zijn om die te bestrijden met logische gedachten.

- Met logische argumenten kun je vernielzucht natuurlijk niet bestrijden, dat is wel duidelijk. Mag ik u een tegenvraag stellen?

Wat doet een verwend kind? Het wordt boos op zijn speeltje, trapt het kapot en huult vervolgens naar vader en moeder, dat het een nieuw wil hebben. Maar als vader en moeder verstandig zijn geven zij niet alleen het nieuwe speeltje niet, maar bovendien nog een pak slaag.

Wanneer dit steeds weer zo gebeurt ontstaat er iets, wat je discipline kunt. Mensen: zelfbeheersing en besef dat hetgeen men doet onherstelbare gevolgen zal hebben.

Discipline behoeft niet te bestaan in het gedachtenloos volgen van de orders van anderen. Maar zij betekent wel een zelf dragen van verantwoordelijkheid voor alles wat je doet, ook voor alles wat je vernielt.

Maar dit kun je alleen bereiken, wanneer ook de gemeenschap niet meer uitgaat van het standpunt dat minderheden vooral vertroeteld moeten worden omdat zij anders te hard schreeuwen.

U zult het mogelijk niet met mij eens zijn, maar ik meen toch dat krakers, ondernemers, vernielzuchtige vandalen, vechtjassen er niet slechter van zullen worden, wanneer zij zo nu en dan eens stevig op hun kop krijgen en gedwongen worden de schade die zij veroorzaken zelf en persoonlijk ongedaan te maken.

Dus niet alleen maar doen wat je wilt en handig zijn, zodat anderen toch wel weer alles herstellen, toch weer een subsidietje wordt uitgekeerd, kortom dat men bereid is een ieder alles te geven en alle fouten te vergeven, wanneer hij maar doet alsof hij weer in het gareel zal lopen.

De fout ligt volgens mij niet zozeer bij de jongeren als wel bij de ouderen die a. de vernielzucht toelateren zolang zij er zelf maar geen last van hebben en b. alles wat vernield wordt voortdurend vervangen om c. de vernielzuchtigen in feite daarvoor te belonen door naar hun wensen meer te luisteren dan naar de verlangens van degenen die zich aan de regels houden.

In de praktijk komt het er immers op neer dat degene die zich vernielzuchtig, luidruchtig, agressief en gewelddadig gedraagt in deze maatschappij daarvoor in feite beloond wordt door extra zorg, extra mogelijkheden enz.

Dit erwijl degenen, die netjes blijven en zich aan de regels trachten te houden niet alleen in de gemeenschap, maar zelfs door de instanties en overheidsorganen voortdurend in de hoek gedrukt worden.

Wanneer je dit niet verandert kun je het de jongeren niet kwalijk nemen, dat zij zich steeds veeleisender, agressiever en gewelddadiger op gaan stellen en op de duur alles menen te mogen nemen, wat zij begeren en te doen wat hen invalt.

Dus inderdaad geen kwestie van redelijke argumenten, maar eenvoudig weg een zaak van wie niet horen wil moet voelen. Maar op het genblik luistert men vooral naar degenen die niet willen voelen wat hetgeen zij doen voor anderen betekent.

Is het geen waanzin, dat iemand die hard schreeuwt en agressief optreedt subsidies krijgt voor zijn "kultureel en maatschappelijk belangrijk werk" terwijl een ander, die veel meer presteert maar moet zien hoe hij het er op eigen houtje vanaf brengt?

Dergelijke zaken vindt ik niet redelijk, zo min als ik het redelijk vindt dat bedrijven die in moeilijkheden komen door hun verspillingen en fouten in de leiding opeens credieten krijgen van wege de werkgelegenheid zonder dat de staat tenminste toezicht houdt en de salarissen van de top mensen allereerst aanpast aan hetgeen zij werkelijk gepresteerd hebben. Zoals het onzin is dat er aan mensen die om welke reden dan ook de zaak in het honderd laten lopen gouden handdrukken worden uitgedeeld die later uiteindelijk door de gemeenschap weer moeten worden opgebracht.

Maar ja, wanneer je ziet hoe dit tot in de hoge kringen gespeeld wordt kun je moeilijk de jongeren kwalijk nemen, dat zij voor zich en op hun gebied op gelijksoortige wijze tewerk gaan. Wat hoop ik voldoende is. O ja, ik vindt het ook krankzinnig, dat arbeiders eerst vragen om steeds hogere lonen en dan boos worden, wanneer hun eisen uiteindelijk tot een vermindering van arbeidsgelegenheid voeren.

Zoals ik het dwaas vindt, dat iemand ontslagen kan worden wegens fouten of onbekwaamheid en dan toch op kosten van de gemeenschap een tijdlang een inkomen blijft genieten dat ver boven het minimum loon ligt.

Kortom en nogmaals: wanneer je iets verkeerd doet, opzettelijk of per ongeluk, dien je de konsekwenties daarvan te gevoelen. Anders is er geen enkele reden om je iets aan te trekken van dat ge ouwe publieke vrouw van die ouderen die het zo goed menen te weten maar die het in hun broek doen wanneer iemand even een grote bek opzet. En dat is dan werkelijk mijn antwoord op uw opmerking.

Niet iedereen zal dit betoog even aangenaam vinden. Maar wanneer U wilt weten waar de vernielzucht e.d. bij de jeugd vandaan komt zeg ik doodgewoon: van u ouderen, daar u kennelijk niet in staat bent geweest of u de moeite hebt willen getroosten uw kinderen op te voeden. U was zo druk bezig de welvaart te vergroten dat u alle welzijn rustig met de vaten vergif hebt begraven in de openbare parken. Of niet soms?

Het is, wanneer je zo begint, moeilijk om de weg terug in te slaan, dat ben ik met u eens. Daarom komt elke ouder in het geweer wanneer zijn jantje, pietje mientje of sientje met harde hand tot de orde worden geroepen omdat zij een drieletterwoord met de bus gespoten hebben op de muur van de pastorie - hoe passend mogelijk die aanduiding overigens voor de inwoners moge zijn.

Kommentaar?

x U trok de konklusie dat het of de ene of de andere kant uit zal gaan. Hebt u ook enige visie, welke kant het uiteindelijk uit zal gaan?

- Ik heb daarop wel een persoonlijke visie. Maar ik had het zo graag gezellig willen houden.

Ik heb n.l. het volgende gekonstateerd: Daar degenen die de gemeenschap vertegenwoordigen over het algemeen gevoeliger zijn voor hun eigen positie dan voor het belang van die gemeenschap laten zij zich nogal gemakkelijk afpersen.

Of zij laten zich omkopen, mogelijk met wat populariteit, een ander mogelijk met een eredoktoraat of iets dergelijks.

Wanneer op deze wijze nationaal en internationaal de politiek bedorven wordt en op deze wijze vaak zuiver uit prestige overwegingen besluiten worden genomen t.a.v. de volkshuishouding meen ik van de gewone man voor de toekomst niet bepaald veel te mogen verwachten.

Vergeef mij, geeerde burgers. Maar wanneer u niet wakker wordt en zoekt naar mensen die ook doen wat zij zeggen krijgt het "geteisem" van de straat meer en meer de macht in handen.

Wanneer zij die invloed en macht bezitten zo zullen zij die in het begin ongetwijfeld misbruiken tot zij, net als u, beginnen te denken aan systeem en zekerheid. Dan zitten zij op de plaatsen die u tot nu toe zo hoogheilig voor uw eigen representanten had uitgekozen en de zaak gaat voort zoals zij was, tot er niet veel meer over is aan mogelijkheden en middelen.

Dat is nietzo ouderwets als u denkt. Wanneer je jongere ouders in deze tijd ziet, die proberen in de maatschappij iets te bereiken, dan zijn zij in hun optreden en benadering veelal harder tegen hun kinderen dan hun ouders ooit tegenover hen waren.

Degenen die in hun jeugd nogal verwaarloosd werden en veel op hun kop kregen zijn echter geneigd hun kinderen alles toe te staan en te laten doen wat zij willen, mits de ouders maar geen last van ze hebben.

Dit kunt u konstateren, overal. U behoeft dit dus niet van mij aan te nemen. En wanneer u dit ziet is de meest waarschijnlijke ontwikkeling dus uiteindelijk in de richting van een rechts regime - wat ik u niet toewens - of een terreur van de straat die steeds verder groeit tot zij in zich in feite een nieuwe vorm van gemeenschapsverhouding gaat betekenen.

Dat zij de mogelijkheid de gemeenschap uiteindelijk te bepalen in zich draagt is reeds nu in vele opzichten duidelijk.

Ook al bent u het met de methoden niet eens. Daar ik geneigd ben om aan te nemen dat de jongeren er uiteindelijk meer van terecht zullen brengen dan vele van de ouderen gedaan hebben ben ik geneigd te stellen en te hopen dat een verdere ontbinding van de huidige maatschappij niet meer kan worden afgeremd, maar dat vanuit het werken van de jongeren uiteindelijk een jongere en gezondere samenleving zal ontstaan - en wel niet eens over een heel lange tijd, maar mogelijk reeds binnen 15 jaren.

Voldoende? Indien u geen verdere vragen hebt wil ik hiermede dan het eerste deel van deze bijeenkomst gaarne besluiten. Ik dank u voor uw aandacht en uw geduld.

Heb ik u soms op de tenen getrapt, vergeef het mij, het is per ongeluk en volledig oprecht gebeurd. Indien u meent dat in hetgeen ik gezegd heb zo hier en daar toch wel iets goeds schuilt, vraag u dan eens af, wat het voor u en uw omgeving, voor de jongeren en de ouderen in uw omgeving, zou betekenen. Dan kunt u er mogelijk nog iets aan doen ook.

Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond vrienden.

Ook in het tweede deel van de avond moogt u zeggen, waarover wij zullen praten. Zeg het dus maar.

x Kunt U, algemeen of specifiek, iets zeggen over het afgelopen Wessacfeest?

- Het afgelopen Wessac feest? Nou, dat was me een feestje wel. Wij hebben zoveel eigenaardige en wonderlijke invloeden samen zien vloeien en daarna nog veel gehoord van de grote broers die daarover zitten te kletsen dat je tot de konklusie komt dat het komende jaar voor de wereld een nogal woelig jaar zal worden.

Gelukkig zijn er enkele voordelen aan verbonden. De Witte Broederschap heeft zo ongeveer gezegd: Wanneer wij er voor zorgen dat er overal wat meer rommel binnenslands komt is er minder oorlogsgevaar. Want de spanningen tussen verschillende landen nemen toe en daardoor is het gevaar voor een oorlog in de nabije toekomst - enkele jaren - nogal groot.

Zelfs wanneer uiteindelijk degenen die nu aan de macht zijn hernieuwd aan de macht zouden komen of hun macht kunnen bewaren is de kans groot, dat zij enige jaren nodig hebben om alles weer zo te krijgen dat zij op hun onderdanen menen te kunnen vertrouwen. En tegen de tijd dat dat een feit wordt is de aarde weer een aardig eindje uit het diepe dal waarin zij zich nu bevindt.

Met een aantal natuurrampen en verschijnselen rekt men in deze periode eveneens. U hebt daar waarschijnlijk al het een en ander over gehoord. Er komen nog wel wat meer aardbevingen, vulkanische uitbarstingen, een zeebeving en nogal wat felle stormen. Kortom, ook in de natuur gebeurt wel veel, waarop men nu niet rekent.

Alles bij elkaar genomen is het voor de mensen vaak vervelend. Later zal men beseffen dat, wanneer het anders was gegaan, er zodanige spanningen in de wereld zouden zijn ontstaan dat de mensen gewoon hadden zitten wachten op het vallen van de eerste atoombom.

Wat men over Nederland in het bijzonder zegt? U wilt dat natuurlijk graag weten, want de mensen vragen altijd eerst "wat zeggen zij over ons?" Nu roddelt men bij ons niet, maar het komt neer op een "de Nederlanders zijn op het ogenblik dermate bezig hun eigenaard tegen elkander uit te

spelen dat daardoor ongeloofwaardig wordt wat zij anderen als juist voor-
houden. Wat in de internationale politiek dan wel een stoel minder be-
tekenen zal, maar dat moet men dan maar op de koop toe nemen.

Van Engeland zegt men, dat het op het ogenblik bezig is met een
reform die erg belangrijk kan worden. Zoals zij opmerken dat het in de Usa
indien het niet gelukt daar een nieuwe en jongere kracht tot president te
laten kiezen, dit land veel moeilijkheden krijgt - meer nog dan zij al
hebben. Er komen dan nog wat natuurrampen en stomiteiten van mensen
ook bij, maar nu ja, God bless America. Want wij kunnen dat niet.

Wat Rusland betreft denkt men, dat dit jaar voor hen zal liggen
tussen boetekleed en gopak. U weet wel, beentjes van de vloer. Hopla
met de beentjes.

Aan de ene kant zullen zij heel wat moeilijkheden hebben en zal een
zeer grote sociale druk ontstaan, maar aan de andere kant zullen de russen
juist in deze tijd grote suksessen kunnen boeken die vooral op weten-
schappelijk en technisch terrein liggen maar hen toch een grotere mate
van zelfverzekering zullen bezorgen. Wat belangrijk is, want hun leiders
worden nog steeds gekweld door een gevoel van minderwaardigheid t.a.v.
de rest van de wereld.

En voor de rest, nu ja. Vrij vertaald zegt men b.v. over Italie,
dat men de Italianen maar in een opruimdienst moet zetten, want alles
wat op straat is pikken zij mee. In ernst: er is een grote kans dat
reeds binnen enkele maanden in Italie een dermate groot konflikt ont-
staat dat enkele van de grote machten in dit land ontcracht worden.

U noemt die machten waarschijnlijk maffia en fascisme. Het ziet er
naar uit dat tegen de lente het volk meer stem heeft gekregen in wat
er gebeurt en daardoor hier en daar iets goeds tot stand kan brengen.

In spanje bevalt het steeds minder mensen, dat de porto niet meer
franco is. Wat betekent, dat zich daar ontwikkelingen afspelen die meer
rechts zijn. Een dergelijke ontwikkeling is ook waarschijnlijk in Portugal.

Het zit er allemaal wel in, dacht ik. Maar wanneer ik die grote
jongens zo hoor praten ben ik altijd weer geneigd te zeggen "ik vind
het allemaal heel aardig, maar ik heb er toch niets meer aan, want ik
zit hier waar het rustig is. Wat zou dit alles geestelijk voor de mensen
betekenen?"

Hun kommentaar voor het komende jaar luidt: zeer vele mensen zullen
door omstandigheden en persoonlijke belevingen in deze tijd tot nieuwe in-
zichten komen. Dit betekent dat zij een verdere geestelijke ontwikkeling
door kunnen maken, wat op de duur voor de mensheid als geheel geestelijk
een behoorlijke stap voorwaarts kan gaan betekenen. Een stap, die de
komende jaren voortgaat en zo in korte tijd een geestelijke rijping voor
een groot deel van de mensheid kan gaan betekenen.

De moeilijkheid bij dit alles is, dat mijn eigen vocabulaire met
de meer plechtige formuleringen van de broeders doorelkaar pleegt te
lopen zodat het resultaat doet denken aan hutspot.

Een gerecht dat zijn roem dankt aan Leidens ontzet. Nu zijn de
mensen nogwel ontzet, maar het lijden gaat ook weer voorbij en dan zal
het ontzet alsnog gevierd worden denk ik zo.

Waarmee ik maar wil zeggen: de Wessac bijeenkomst was een zeer
plechtige, een zeer krachtige maar voor mij vooral een zeer verwarrende.
Alles bijteltende denk ik, dat heel wat mensen niet zullen weten wat
zij met de invloeden die op hen aanstormen aan moeten. Maar er zal
daardoor ontzetten veel vernieuw worden, er zal zeer veel gebeuren en
aan het einde van de lopende periode zullen heel wat mensen als beseffen
dat zij wat wijzer zijn geworden.

Ik meen zelfs, dat er heel wat mensen zijn die tegen de volgende
zomer tot zichzelf zullen zeggen: ik ben innerlijk toch wat meer tot rust

gekomen. En dat lijkt mij als eindresultaat zo gek nog niet.

Had U nog commentaar?

x Het lijkt of het Wessacfeest steeds een periode van één jaar omvat. Ik kan mij dit nauwelijks voorstellen, want de tendenties zijn toch van langere duur.

- Het wessacfeest is in feite een samenkomst waarbij zich de kosmische krachten manifesteren, die in het komende jaar - zonnejaar - zullen regeren en op aarde zullen worden beleefd.

Hierdoor is men in staat de inwerkingen te overzien die op aarde waarschijnlijk zullen plaatsvinden en welke veranderingen dit in de lopende ontwikkelingen kan gaan betekenen.

Hetgeen men uit de wessac berekent is dus niet een geheel vernieuwd spoorboekje, maar een reeks van wijzigingen en aanpassingen op de lopende dienstregeling. Dan zie je, dat sommige stoptreinen opeens tot intercity zijn geworden of omgekeerd

Het gaat dus in feite om betrekkelijke kleine, maar voor de mens soms toch belangrijke wijzigingen. Daarbij komt, dat de uitstraling op het wessacfeest zeer veel zuiver geestelijke krachten en werkingen manifesteert, zodat je kunt zien, wat er aan geestelijke mogelijkheden voor de doorsnee mens zal gaan ontstaan.

En voor ons is vooral dit laatste natuurlijk erg belangrijk. Wanneer je te maken krijgt met zojuist overgegaan die de gekste verwachtingen hebben of zelfs geloven dat er voor hen een engelen koor klaar dient te staan compleet met te deum dan kost het heel wat moeite en tijd voor je hen aan het verstand hebt gebracht, dat voortleven eenvoudig betekent; voortstreven.

Je zal de mensen de kost moeten geven die denken: ik ben dood, dus nu ga ik voortaan van mijn hemelse aow genieten. En dat bestaat toch heus niet.

Hoe meer de mens zich bewust wordt van zijn eigen innerlijke en geestelijke processen, hoe meer hij zich ook bewust zal worden van al wat in hem reeds nu geestelijk aanwezig is en na zijn dood voor hem de hoofdrol gaat spelen. Wat voor ons dan wel het belangrijkste is.

Goed. Wanneer u denkt dat het anderd is moogt u het zeggen. Niet dat ik dan min verklarigen wijzig, maar u moogt het zeggen. Zo. Dat hebben wij dan ook weer gehad. En er zijn geen onderwerpen meer.

x Mag ik weten wie en hoe je voor het wessacfeest wordt uitgenodigd?

- Uitgenodigd wordt niemand. Je hoort er bij of je hoort er niet bij.

En waar het heeft plaats gevonden? In het noordelijke deel van de Andes.

Hoe je er bij kunt komen? Wanneer je geestelijk rijp daarvoor bent voel je je harmonisch met het gebeuren en beleef je er iets van voel je er iets van.

Je wordt harmonisch met degenen die er heen gaan. Je zult dan na enige malen waarschijnlijk met hen meegaan en het gebeuren in de geest beleven. Je komt dan terecht bij de z.g. vleugels, een soort toeschouwers blok.

Degenen die er stoffelijk heen gaan zijn nooit groot in aantal. Ik meen dat het er deze keer rond 300 waren. Zij komen op een bepaalde plaats samen. Maar er zijn zeer velen uit de geest en velen die in de geest aanwezig zijn. Zij vormen te samen dan de maan, het vierkant en het altaar.

Zij vormen drie verschillende blokken van invloed die te samen door hun concentratie het mogelijk maken dat de krachten kenbaar worden en door hun harmonie met het hogere gelijktijdig de kans krijgen, anderen de betekenis van alles te laten aflezen.

Nu weet u dit ook al weer. Jammer hé, dat er geen reisbureau voor bestaat. Daar zou je in deze tijd aardig mee kunnen verdienen. Want er zijn heel wat mensen die er heel veel voor over zouden hebben, om zoiets eens

eens mee te kunnen maken.

Maar helaas, wanneer je er rijp voor bent kost het je niets en wanneer je er niet rijp voor bent kun je zelfs met miljoenen er nog geen kaartje voor kopen.

x Wanneer je als leek aanwezig zoudt zijn, zou je er dan iets van zien?

- Je zoudt heel wat vreemde ervaringen hebben en zelfs vreemde dingen zien, maar je zoudt ze niet kunnen begrijpen. Ik vrees, dat door de nabijheid van dergelijke sterke invloeden de z.g. normale mensen zozeer met hun eigen innerlijke beelden geconfronteerd zouden worden dat zij de eerstkomende jaren psychiatrische hulp hard van node zouden hebben. Want er zijn nogal sterke krachten, die daarbij spelen. En wanneer je die niet kunt zien en beleven voor dat zij zijn ervaar je ze als zaken die je bedreigen of een heerlijkheid die je toch nooit kunt benaderen. En wanneer dat intens het geval is zijn je stoffelijke hersenen voorlopig niet normaal bruikbaar.

In mijn leven zijn dergelijke dingen ook gebeurd. Ik kwam wel eens op een boerderij waar een meisje was, waar ik gewoonweg weg van was. Zelfs mijn gezond verstand bleef kennelijk daar soms steken.

Ik heb haar later nog eens ontmoet. Zij was toen net aan haar vierde kind toe en man was ik blij, dat ik er weg van kon gaan.

x Ziet u de door u uitgesproken verwachtingen in de in van bewustwording?

- Wanneer wij spreken over het wessacfeest hebben wij het uiteindelijk altijd over bewustwording. Maar bewustwording is, en dat moogt u niet vergeten, altijd het resultaat van een ervarings en erkenningsproces.

Dus er moet eerst iets te ervaren, te beleven zijn. En vanuit de invloeden die voor u daarin bestaan en die u leert ontvangen en beseffen iontstaat een geestelijk proces van bewustwording.

Ik heb altijd een hekel aan de mensen, die dergelijke dingen zo simpel zien. Ik heb in mijn tijd iemand gekend - een dominee - die altijd wel goed was voor een fooi en een paar boterhammen. Ik heb hem zelfs reeksen kleine knopen verkocht. De grote was zo, dat hij die naar ik meen niet kon gebruiken voor zijn talaar, maar voor een andere opening in zijn klederen en waardigheid.

Deze dominee ging uitvan het standpunt " wat de Here doet is welgedaan". Voor mij mocht hij. Maar ik vrees dat je, wanneer je zo blijft denken geen steek verder komt. Stel je voor dat ik bij een grossier kwam.

Ik heb wel eens een gros veters gekocht, want zo klein was ik als handelaar nu weer niet, dat ik mijn waren per paar in kocht.

Wanneer je de prijs betaalde die er voor gevraagd werd, betaalde je altijd veel te veel. Ik vindt het heel mooi dat men zegt, dat de Heer het doet. Best.

Als de Heer het doet, moet ik er echter ook iets mee kunnen doen.

Ik zie het bewustwordingsproces van de mens niet als iets, wat je cadeau gegeven wordt, maar eerder als het resultaat van een samenwerking tussen mens en geest met die Hoge Kracht die uiteindelijk het kader vormt waarbinnen wij ons kunnen bewegen.

Wat ik overigens de goede man nooit heb gezegd hoor, want het eerste beginsel in mijn soorthandel is, dat je een goede klant nooit voor het hoofd moogt stoten.

Maar ik heb wel vaak in stilte gedacht: dominee, u zegt dat wat de Heer doet welgedaan is. Maar wanneer ik je zou vertellen wat je keukenmeid - volgens jou onder Zijn auspicien - doet, dan vraag ik mij af of je dit op de heer zoudt blijven betrekken of eerder zoudt spreken over de Zondige Mens.

Trouwens je hebt van die mensen die al begonnen met je te vertellen dat wij allen zondaars zijn. Ja, als je me zo komt ....

Wij zijn allen zondaars? Mooi dat u dat toegeeft. Maar wanneer u dit nu eenmaal bent, hoe wilt u daar dan nog iets aan veranderen? Dan is het alleen maar zonde van de zonde die je gemist hebt.

Ik ben geneigd om niet te zeggen dat wij zondaars zijn, maar dat wij stommelingen zijn. En als wij dan door onze stomiteiten in de ellende komen zeggen wij, dat dit de straf voor onze zonden is? Nou, volgens mij is de enige zonde dan, dat je verkeerd hebt gekozen.

Wat wij moeten doen is eenvoudigweg leren begrijpen, wat voor ons juist is. En wanneer wij iets doen wat voor ons harmonisch en juist is, welke idioot kan dan nog beweren dat hetgeen wij doen zonde is?

Trouwens God .... Ik vindt het zo bitter, dat de mensen overal God bij halen. God wil het. Dat is van Peter van Amiens. Mogelijk wilde God het wel of niet, maar ik ken een aantal ridders, die er lekker rijk van geworden zijn. Geen mooie heren over het algemeen, die ik tijdens slumming in de geest heb leren kennen.

Zeker, zij zijn langzaamaan al wat hoger op geklauterd, maar jonge jonge wat een tuig waren zij bij hun leven. Maar ja, toen zeiden zij "het is Gods Wil dat wij —" En dat hoor je ook vandaag nog overal. Maar vaak heb ik het gevoel dat degene, die het daar voortdurend over heeft niet eens weet wat God is.

Ik vindt het best, wanneer men God er bijhaalt. Maar begrijp dan in Gods Naam - laat ik Hem ook een keer gebruiken - dat je spreekt over iets, waar je geen p.. vanaf weet. Dat je voortdurend bezig bent om vaneen kracht die onmetelijk is, een wezen dat voor ons oneindig is, een soort superman of muis te maken die alle rot karweitjes wel even voor je op zal knappen en waar je voor de rest alleen maar lijdzaam achteraan behoeft te sjokken.

Wanneer God dat werkelijk had gewild had hij wel robots geschapen en geen mensen. Maar ik denk dat God iemand is met gevoel voor humor die op een gegevens ogenblik tot zichzelf heeft gezegd "kom, wij hebben al zoveel serieuze dingen gedaan in het al, zoveel vaste banen gesteld dat het tijd wordt voor iets anders. Laat ik eens iets gekes doen, laat ik de mens scheppen."

U ginnegapt nu wel, maar zo zie ik het. Ik denk ook werkelijk niet dat God degene is geweest, die de duivel als eerste in de fruithandel gheeft gestuurd. Adam zit er nog steeds mee. Die loopt ook nu nog steeds met een adamsappel en soms zeer expliciet.

Ik heb iemand gekend, als die even slikte wat het net of er een lift heen en weer ging. Maar goed. Ik geloof niet, dat God dergelijke dingen doet.

Ik geloof, dat God overal is. Ik geloof, dat er niets zonder Hem kan bestaan. Maar ik geloof weer niet, dat hij voortdurend kritisch zit te loeren of u nu wel doet wat een ander u vertelt dat Gods Wil is.

Trouwens, wanneer wij kijken wat volgens vele verschillende mensen Gods wil is en wij doen dat werkelijk allemaal en helemaal, dan hebben wij geen van allen een leven meer. Behalve misschien degene, die ons vertelt wat Gods wil is.

Dat is toch kolder. God is de kracht waaruit ik leef. Goed, laat mij dan maar eerst eens beginnen met mijn eigen wezen en leven te erkennen voor wat het is. Laat mij eerst maar eens eerlijk mijzelf bezien met mijn stomiteiten er bij. En zeg nu niet dat u geen stomiteiten uithaalt, want dat is nog erger dan een stomiteit: dat is een enormiteit.

Aanvaard jezelf zoals je bent, met al je fouten en mogelijk je goede kanten. Vraag je dan af, wat hje mogelijk een beetje kunt veranderen om zo meer in harmonie te zijn met al het andere, dat toch ook uit diezelfde God voortkomt.

Doe dat zo goed als je kunt en zeg dan: Wanneer het niet goed is, God,

behoeft U, die altijd en overal bent, de zaak alleen maar anders te sturen. Maar ik zal, Heer, nooit bewust iets doen waardoor ik iets of iemand anders schaadt.

Ik denk, dat dit de meest ware godsdienst is die er bestaat. Trouwens godsdiensten zijn ook zo vreemd. Wijdt een vrouw zich aan God, dan spreekt men over een non. Je zoudt beter over een godsdienstmeid kunnen praten.

Wanneer je zo aan het denken bent wordt je gekonfronteerd met allerhande problemen. En dan roepen de mensen "wij moeten het Al doorgronden." Ik heb zo het gevoel dat de meesten zich daarmee bezig houden om tenminste niet naar binnen te hoeven kijken.

Ik ken heel wat van die mensen. Zij zijn voortdurend aan het piekeren hoe zij het gepeupel op kunnen heffen - al heet het nu anders - maar je moet eens zien, wat een rommel zij achter lieten. Buiten was alles deftig, maar binnenshuis een en al chaos.

Ik heb die soort vroeger in den vleze gekend. Maar heel wat mensen die ik nu bezig zie de wereld en de mensheid te verbeteren doen mij nog steeds sterk aan hen denken. Zij zijn voortdurend buiten bezig en komen er eenvoudig niet toe, binnen de rommel op te ruimen.

Ik meen echter, dat je iets naar buitentoe alleen dan waar kunt maken wanneer je het ook innerlijk hebt. En daar zit de knoop: Ik meen n.l. dat ik diep in mijzelf kan weten en gevoelen wat voor mij de juiste weg is en daardoor ook kan aanvaarden wat ik ben, innerlijk zowel als naar buitentoe.

En in die aanvaarding van hetgeen ik ben meen ik te kunnen komen tot de beleving van iets, wat een heel klein deeltje is van die God die in mij en rond mij leeft.

Zeg, zou het niet iets zijn, moderne godsdienst les op deze manier? Want volgens mij is dit godsdienstles. Maar ja, een pastoor kan het zo niet doen, zeker niet in Limburg. Anders heeft hij meteen een beroer e van de bisschop van Roermond op zijn geweten.

En een dominee moet ook uitkijken anders dondert het hele modernamen in elkaar en zit hijzelf met de scheryen. Maar toch geloof ik dat ik gelijk heb, dat wij het zelf moeten doen.

Een ander mag ons natuurlijk alles vertellen wat hij denkt of gelooft en wi hebben het recht er naar te luisteren. Maar wij moeten onszelf daarin vinden. Want als wij onszelf vinden, dan vinden wij ook iets van God.

Maar zolang wij allen bezig zijn met de buitenwereld en uiterlijkheden deugt er iets niet. Er zijn mensen, die zwarte kousen dragen om te laten zien hoe vroom zij wel zijn en gelijktijdig te verhullen hoe ongewassen zij van binnen zijn.

Ja, ik heb in mijn tijd al heel wat van de wereld en de mensen gezien. En ik kijk nog steeds naar jullie, want ik vindt jullie nog steeds de meest amusante show. Wanneer ik b.v. een voetbalwedstrijd zie - al heb ik daar de ballen verstand van - zo zie ik toch al heel duidelijk, dat het gaat om de voet van de tegenstander, waarbij de bal mee mag rollen als excuus.

Bij dat soort spelen vraag ik mij altijd weer af, hoe jullie er toch toe komen te geloven dat jullie beter en wijzer zijn dan de romeinen. Aan die romeinen werden heel wat brieven geschreven door mensen als Paulus. Want die schreef heel wat aan de romeinen. En wel om hun moreel wat op de yijzelen.

Wanneer ik die dingen lees denk ik; Hou jij dan Rome maar en geef mij het mijne. Maar dat mag natuurlijk niet. Want dan zo ik iemand kunnen kwetsen die rooms is. Maar wanneer u zegt; Al wat van rome komt is het mijne bent u volgens mij een romein. En alleen in die gevallen is er in al die brieven aan de romeinen volgens mij wel iets te vinden wat voor u

bruikbaar en op u toepasselijk is.

Maar wanneer de mensen die anders zijn die dingen toch in de praktijk proberen toe te passen is de kans groot, dat je er onpasselijk van wordt. Vandaar dat vele theologen met het lezen van delen van die brieven volstaan.

Wat werkelijk genoeg is over dit onderwerp. Had u nog iets. Neen? Heb ik dan werkelijk het hele stel afgebluft? Nu ja, dan maar iets anders.

Weet u b.v. wat een staker in Polen is? Iemand die een renegaat van het systeem wordt doordat hij probeert zijn eigen verstand te gebruiken.

En weet u b.v. wat een echte rus is? Iemand die al wat hij niet kan verteren op sterk water zet. Vandaar de vele dronkenschappen in de sovjet unie. Trouwens, ik vindt sovjet echt een naam.

Trouwens, er is overal wel wat. Kijk maar naar Amerika: wat heb je aan een Carter wanneer er geen olie in zit? Aan de andere kant, waar moet je met een Reagan heen? Dan rijdt je alleen op een oude knol van achterhaalde idealen de zonsopgang tegemoet. Wat overigens best past bij een oude cowboyster: al is de ster aanwezig, de boy is al jarenlang zoek.

Maar ja, de man was een slechte cowboy en daarom is hij politicus geworden. Nu is hij gouverneur, maar volgens mij heeft hij hard een goede gouvernante nodig.

Wanneer je naar de wereld kijkt is er heel wat, wat je als geest te bevoegder plaats zou willen zeggen. Ik zou de krakers b.v. wel eens toe willen roepen: schei nu eens uit met het pesten van gewone mensen. Kraak Wiegel. Want daar zit een hoop ruimte in.

En het CDA zou ik willen toeroepen: mensen streef naar een ware christelijke democratie, wees toch niet agtelijk.

En alle mensen die aan esoterie doen zou ik willen zeggen: probeer de woorden eens te vergeten en houdt alleen de gevoelens over. Misschien dat je dan beter beseft waarmee je bezig bent.

Kortom, ik heb de wereld soms zoveel te zeggen dat ik er beter aan doe mijn mond te houden. Maar misschien hebt u nog een punt dat u kort omschreven wilt hebben? Dan zegt U het maar.

e e n e c h t g e n o o t : iemand die pas gewaardeerd wordt nadat er echt genoten is.

e c h t g e n o t e : het tegendeel van de echtgenoot, want wanneer zij echt geniet is de echtgenoot altijd degene die de rekening betaalt.

Jullie zijn ook mensen hoor. Denk je dat zij even een paar korte geestelijke wijsheden willen horen en dan komen zij op hun leeftijd met een verzoek om sexuele voorlichting. Maar toch zijn het dingen, waar ik ook wel eens over nadenk.

De mensen veroordelen zoveel en toch, al heb ik het al eens eerder gezegd, koester ik een grote bewondering voor al die mensen die sexshops en sexclubs e.d. exploiteren. Of ziet u kans om rijk te worden door iets te verkopen wat iedereen zelf in huis heeft? Nou dan.

Ja, ik beschouw het nu eenmaal op mijn eigen wijze. Zo vindt ik de mensen die de kerk in vluchten om aan de duivel te ontkomen ook grote stommelingen. Want waar de priester voorgaat kan de duivel volgen.

O, u hebt gelijk. Dat moet u niet al te ernstig nemen. Het zijn denkbeelden, alleen maar denkbeelden. Trouwens, het wordt voor mij ook tijd afscheid van u te gaan nemen. Ik zit toch al veel te veel op mijn praatstoel. Ik neem hier de kans even waar.

Bij ons heb je geen stoelen meer. Niet eens een wolkje, waarop je zoals sommige schilders schijnbaar dachten in het hiernamaals lui kunt liggen terwijl je zo nu en dan wat op je harp tokkelt.

Wat trouwens erg ouderwets is, want moderne mensen tokkelen heel anders, op de m.c of c.b. of zo iets.

Maar stoelen in de geest of wolken, niets daarvan. Je zweeft, je leeft, je ziet.

Maar ik moet mijn betoog afsluiten en voor ik dit doe wil ik nog het volgende opmerken:

Ik zeg de dingen wel eens een beetje cru en vaak zo, dat u denkt dat het een grap is. Maar dan is de grootste grap toch wel het feit, dat er in een grap zoveel waarheid verpakt kan zitten.

Aan het einde van de avond wil ik even ernstig zijn: Lach rustig om de wereld, wanneer je maar de moed hebt, ook om jezelf te lachen.

Maar zoek ondanks dat steeds naar de kern van de dingen, ook van jezelf. Pas wanneer je de essentie van de dingen gaat zien en begrijpen kun je het bewustzijn bereiken waardoor je de werkelijkheid ook buiten ruimte en tijd leert begrijpen en aanvaarden.

Nu nog even het schone woord. U geeft drie woorden en ik maak er iets anders van.

x modulatie, mausoleum, blijfchap.

- Ik zal elke modulatie op mijn mausoleum in blijfchap aanvaarden.

Ik heb een tombe opgericht, groot en statig want daar ligt wat ik was. Maar als ik nu ga verder leren moet ik mijn waarden moduleren, ik moet ze maken tot begrip waarbij materie voortbestaat en toch de geest involste kracht zichzelf ondergaat.

Ik moet leren buiten grens te zijn juist door mijn eigen grens te kennen mij zelf aan het onbepaalde juist om het bepaalde weten te gewinnen maar heb ik eindelijk mijn grens erkend en uiteindelijk opengesteld voor alle lichtende kracht en het eeuwig geweld dat rond mij bestaat, ik beleef een blijfchap zo groot en zo vol dat al het andere voor mij dan vergaat.

Dan leef ik het leven, dan leef ik de kracht dan leef ik een werkelijkheid die niet meer omschreven kan worden in woorden, termen van ruimte en tijd, gekend kan worden in woorden, beleefd kan worden als menselijk feit.

Dan leef ik de totaliteit van alle kracht en alle zijn en uit dit al vindt ik mijzelf en vindt het eigen zijn een deel van al wat is.

Dan, dan zal ik zeggen: Ga, en laat mijn mausoleum worden tot stof door gang van tijd. Ga, laat modulaties mij vergaan. Ik ken oneindigheid en al wat is is mij één en al.

Geen zwerven en heen zweving meer. Ik ben vervuld van al wat is en daarom ik niet meer.

Zo, denk daar maar eens over na. Mooi? Probeer te begrijpen wat het betekent, dan kom je verder dan mooi. Maar vrienden, nu allen hartelijk bedankt voor alle aandacht en wat er bij kwam, mede namens de andere aanwezigen inclusief de bodyguards die u niet gezien of gehoord hebt.

Indien ik u nog een raad mag geven: De komende week is het rond u roezemoezig en rumoerig. Wanneer u u nu niet aan anderen ergert voorkomt u, dat anderen zich aan u ergeren en daarmee voor de komende tijd voor uzelf heel wat ergernis.

Dank U voor uw aandacht. Goeden avond.

-O-O-O-O-

d.d. 22 augustus 1980

(eerste deel vragen bekort, tweede deel waar nodig geredigeerd. red.)